

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Кафедра державного управління
документознавства та інформаційної діяльності

<https://doi.org/10.31713/st1-220170>

СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

збірник наукових праць
Випуск 1-2, 2017 р.

Рівне – 2017

Редакційна колегія

Мошинський Віктор Степанович, головний редактор, д-р сільгосп. наук, професор, ректор Національного університету водного господарства та природокористування;
Савіна Наталія Борисівна, відповідальний редактор д-р екон. наук, професор, проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків НУВГП;
Якимчук Аліна Юрївна, відповідальний секретар, к.е.н., доцент кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності НУВГП.

Алейнікова Олена Володимирівна, д-р наук з державного управління, професор, завідувач кафедри економічної теорії НУВГП;
Адамчак Станіслав, професор, ректор Свентокшиського технічного університету в Кельці (Польща);
Акімов Олександр Олексійович, к.держ.упр., заступник начальника відділу правового забезпечення Національної служби посередництва і примирення;
Антонова Світлана Євгенівна, к.е.н., доцент кафедри державного управління та місцевого самоврядування НУВГП;
Балабасва Зінаїда Василівна, д-р філос. наук, професор кафедри регіонального управління і публічного адміністрування ОРДУ НАДУ при Президентіві України;
Бова Тетяна Вячеславівна, д-р наук з державного управління, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності НУВГП;
Бондарчук Наталія Володимирівна, д-р наук з державного управління, професор, професор кафедри обліку і аудиту Дніпропетровського аграрно-економічного університету;
Бугайцов Сергій Георгійович, д-р наук з державного управління, професор, головний науковий співробітник відділу радіоіндукованих онкологічних захворювань ДУ «Національний науковий центр радіаційної медицини» НАМН України;
Бутник Олена Олександрівна, к.держ.упр., доцент, ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України;
Валух Андрій Михайлович, к.е.н., доцент кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності НУВГП;
Васильєва Олександра Іллівна, д-р наук з державного управління, професор, професор кафедри регіонального управління, місцевого самоврядування та управління містом НАДУ при Президентіві України;
Ващенко Костянтин Олександрович, голова Національного агентства України з питань державної служби;
Граца Тадеуш, професор, ректор Вищої школи Євросрегіональної економіки ім. Альчіде де Гаспарі в Юзефові (Польща);
Гаман Микола Васильович, д-р наук з державного управління, професор, Перший заступник керуючого справами Апарату Верховної Ради України;
Дробко Едуард Васильович, к.держ.упр., доцент кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності НУВГП;
Загорський Володимир Степанович, д-р екон. наук, професор, ректор Львівського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України;
Іванюта Павло Васильович, д-р наук з державного управління, доцент, професор кафедри фінансів Вінницького кооперативного інституту;
Івашова Людмила Миколаївна, д-р наук з державного управління, професор, Академія митної служби України, завідувач кафедри державної служби та митної справи;
Кальниш Юрій Григорович, д-р наук з державного управління, професор, професор кафедри парламентаризму та політичного менеджменту НАДУ при Президентіві України;
Коваленко Микола Миколайович, д-р наук з державного управління, доцент, доцент кафедри економічної теорії та фінансів Харківського регіонального інституту НАДУ при Президентіві України;
Корбутяк Віктор Іванович, к.т.н., доцент кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності НУВГП;
Крачунов Христо, д-р інж. наук, професор, Технічний університет Варна (Болгарія);
Левицька Світлана Олексіївна, д-р екон. наук, професор, директор Навчально-наукового інституту економіки, менеджменту та права НУВГП;
Левченко Наталія Михайлівна, д-р наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри обліку і аудиту Запорізького національного технічного університету;
Лопушинський Іван Петрович, д-р наук з державного управління, професор, завідувач кафедри державного управління і місцевого самоврядування Херсонського національного технічного університету;
Малиновська Олена Анатоліївна, д-р наук з державного управління, головний науковий співробітник Національного інституту стратегічних досліджень;
Олійченко Ігор Михайлович, д-р наук з державного управління, професор, професор кафедри менеджменту інноваційної діяльності та державного управління Чернігівського національного технологічного університету;
Павлов Володимир Іванович, д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри фінансів і економіки природокористування, академік Академії економічних наук України та Української академії економічної кібернетики, заслужений економіст України, Віце-президент Спілки економістів України;
Петрос Ольга Михайлівна, д-р наук з державного управління, професор кафедри соціальної та гуманітарної політики НАДУ при Президентіві України;
Пархоменко-Кучевіч Оксана Ігорівна, д-р наук з державного управління, професор, головний науковий співробітник Інституту проблем державного управління та місцевого самоврядування НАДУ при Президентіві України;
Романенко Євген Олександрович, к.держ.упр., докторант кафедри державної політики та управління політичними процесами НАДУ при Президентіві України;
Руденко Ольга Мстиславівна, д-р наук з державного управління, директор Інституту глобальних стратегій управління НУ "Острозька академія";
Сазонець Ігор Леонідович, д-р екон. наук, професор кафедри міжнародної економіки НУВГП;
Скрипчук Петро Михайлович, д-р екон. наук, професор кафедри менеджменту НУВГП;
Сиченко Віктор Володимирович, д-р наук з державного управління, професор, завідувач кафедри менеджменту організацій Дніпропетровського державного аграрного університету;
Сохнич Анатолій Якович, д-р. екон. наук, професор, завідувач кафедри управління земельними ресурсами Львівського національного аграрного університету;
Чмель Сильвія, професор, директор Інституту медичних наук Університету підприємництва у Варшаві (Польща);
Шпак Юрій Валерійович, д-р наук з державного управління, доцент, в.о. завідувача кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності НУВГП;
Штурхецький Сергій Володимирович, к.держ.упр., депутат Рівненської обласної ради, завідувач кафедри документознавства та інформаційної діяльності НУ «Острозька академія».

Збірник засновано з жовтня 2013 року. Виходить щоквартально.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ № 20360-10160 Р від 11.10.2013 року

Поштова адреса редакції:
33028, м. Рівне, вул. Приходька, 75, к. 238
Телефон: +380362 22-10-42
e-mail: zbir-dyms@ukr.net
http://nuwm.edu.ua

Засновники:
Національний університет водного господарства та природокористування, кафедра державного управління, документознавства та інформаційної діяльності

Видавець і виготовлювач:
Редакція журналу «Стратегія і тактика державного управління», Кафедра державного управління, документознавства та інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування

Редакційно-видавничий відділ НУВГП
33028, м. Рівне, вул. Соборна, 11
Телефон: +38 (0362) 63-57-31

Передрукування дозволяється лише за згодою редакції. Відповідальність за добір і викладення фактів особисто несуть автори статей. Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

Рекомендовано до друку Вченою радою НУВГП від 19.04.2019 р.
Підписано до друку 19.04.2019 р.
Наклад – 1000 прим.

Редакція залишає за собою право на незначне корегування, редагування і скорочення статей авторів, а також літературне виправлення (зі збереженням головних висновків та стилю авторів). Надані до друку матеріали не повертаються авторам.

СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Чачанідзе Г., Бучашвілі Г. Кредитна система проектування університетських академічних планів та курсів	5
Зима І. Я. Значення освітніх інститутів у вдосконаленні системи державного управління підготовкою медичних кадрів	8
Маланчук Л. О., Дряєва І. П. Посилення стійкості інформаційного суверенітету України в сучасних умовах	17
Саленко А. С. Вдосконалення системи державного управління в контексті лібералізації підприємницької діяльності	21
Тихончук Л. Х. Державне регулювання економічної діяльності корпорацій в міжнародному інституційному середовищі	26
Фесянов П. О. Адаптація державного управління і державної служби до стандартів європейського союзу: організаційно-правові аспекти	32
Цецик Я. П. Вплив органів влади на суспільно-політичну ситуацію на Волині на початку 1920-х рр.	39
Шанюк В. І. Проблеми реформування місцевого самоврядування на Рівненщині на прикладі Городоцької сільської ради Рівненського району	46
ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ	
Сазонець І. Л. Міжнародний досвід управління державною власністю в корпоративних структурах	51
Ханін І. Г. Теоретичні основи дослідження онтології інформаційних процесів в світовій економіці	60
Гладченко А. Ю. Проблеми макроекономічної рівноваги на національному рівні	66
Криворучко О. П. Удосконалення механізмів розвитку дорожньої галузі в контексті реалізації інвестиційних інфраструктурних проектів	72
Лецер Ю. О. Концептуалізація стану функціонування ІТ-підприємств України	80
Сазонець О. М., Валиулліна З. В., Качан О. І. Аналіз інформаційної складової в корпоративних моделях	88
Стець Н. В. Формування стратегії економічного розвитку сільського господарства	95
Ковшун Н. Е., П'ятка Н. С. Особливості екологічного інвестування у країнах ЄС та Україні: статистичний огляд	99
Середюк Т. Б. Стратегії управління дифузією інновацій на ринках високих технологій в умовах інваріантності	105
Альшаафі Мохамед Алі Теоретичні підходи до виявлення напрямів реформування системи стратегічного управління закладів охорони здоров'я	118

STRATEGIES AND TACTICS OF PUBLIC ADMINISTRATION

Guram Chachanidze, Goderdzi Buchashvili	
The Credit System of Designing the University Academic Plans and Curricula	5
Zyma I. Ya.	
The Value of Educational Institutions in Improving the System of Public Administration Training of Medical Personnel	8
Malanchuk L.O., Driaieva I. P.	
Strengthening of Stability of Information Governance of Ukraine in Modern Conditions	17
Salenko A. S.	
The Institutional Framework for State Support for the Liberalization of Entrepreneurial Activity	21
Tykhonchuk L. Kh.	
State Regulation of Economic Activity of Corporations in the International Institutional Environment	26
Fesianov P. O.	
Adaptation of Public Administration and Civil Service To the Standards of the European Union: Organizational and Legal Aspects	32
Tsetsyk Y. P.	
Influence of Authorities in the Social and Political Situation in the Folk At the Beginning of the 1920 years	39
Shaniuk V. I.	
Problems of Local Selfgovernance Reform on the Example of the City Regional River Council of the Rivnen District	46

ECONOMIC ISSUES OF PUBLIC ADMINISTRATION

Sazonets I. L.	
International Experience of Management of State Property in the Corporate Structure	51
Khanin I. H.	
Theoretical Foundations of the Study of the Ontology of Information Processes in the World Economy	60
Hladchenko A. Y.	
Problems Of The Macroeconomic Equilibrium At The National Level	66
Kryvoruchko O. P.	
Improvement of Mechanisms Road Sector in the Context of Infrastructure Investment Projects .	72
Letser Yu. O.	
Conceptualization of the State of Functioning of It Enterprises of Ukraine	80
Sazonets O. M., Valiullina V. Z., Kachan O. I.	
Analysis of the Information Company in Corporate Models	88
Stets N. V.	
Formation of the Economic Development Agricultural Strategy	95
Kovshun N. E., Piatka N. S.	
Features of Environmental Investment in the Eu and Ukraine: Statistical Review	99
Serediuk T. B.	
Strategies for Managing the Diffusion of Innovations on High-Tech Market in Conditions of Invariance	105
Alshaafi Mohamed Ali	
Theoretical Approaches to Detection of Directions Reforming the System of Strategic Governance of Health Institutions	118

ekonomichnoi diialnosti. *Derzh. sluzhba statystyky Ukrainy*. 2017. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/fin/kp_ed/kp_ed_u/arh_kzp_ed_u.htm. (data zvernennia: 04.02.2019).

21. Kilkist zainiatykh pratsivnykiv na pidpriumstvakh za yikh rozmiramy za vydamy ekonomichnoi diialnosti. *Derzh. sluzhba statystyky Ukrainy*. 2017. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2012/fin/osp/kzp/kzp_u/arch_kzp_u.htm. (data zvernennia: 04.02.2019).

22. TOP-50 krupneishykh YT-kompanii Ukrainy [Elektronnyi resurs] / DOU.ua. 2017. URL: <https://jobs.dou.ua/top50/>. (data zvernennia: 04.02.2019).

23. YT-kompanii Ukrainy [Elektronnyi resurs] / DOU.ua. 2017. URL: <https://jobs.dou.ua/companies/>. (data zvernennia: 04.02.2019).

24. Zubilevych S. Oblikova dyrektyva YeS, yii vplyv na sklad ta zmist zvitiv yevropeiskykh kompanii ta perspektyvy dlia Ukrainy. *Bukhhalterskyi oblik i audyt*. 2014. Vyp. 7. S. 3–15.

25. Yedynyi derzhavnyi reiestr yurydychnykh osib, fizychnykh osib – pidpriumstv ta hromadskykh formuvan. *Ministerstvo yustytsii Ukrainy*. 2017. URL: <http://data.gov.ua/sites/default/files/media/document/1013/03.10.2017/15-ufop.zip>. (data zvernennia: 04.02.2019).

26. TOP-50 IT-kompanii Ukrainy, yul-2017: dokrizisnye tempy rosta [Elektronnyi resurs] / DOU.ua. 2017. URL: <https://dou.ua/lenta/articles/top-50-july-2017/?from=doufp>. (data zvernennia: 04.02.2019).

Рецензент: д.е.н., професор Л. І. Безтелесна

УДК 338.47

<https://doi.org/10.31713/st1-2201714>
JEL Classification: D 83, F 23, M 16

Сазонець О. М.

д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин
Національний університет водного господарства та природокористування

Валиулліна З. В.

к.е.н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Національний університет водного господарства та природокористування

Качан О. І.

аспірант

Національний університет водного господарства та природокористування

АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ В КОРПОРАТИВНИХ МОДЕЛЯХ

Sazonets O. M.

Doctor of Economics

Head of the Department of International Economic Relations,
Documentation and Information Activities

National University of Water and Environmental Engineering

Valiullina Z. V.

PhD in Economics, Associate Professor

of the Department of International Economic Relations

National University of Water and Environmental Engineering

Kachan O. I.

Post-graduate Student

National University of Water and Environmental Engineering

ANALYSIS OF THE INFORMATION COMPANY IN CORPORATE MODELS

В статті розглянуто теоретичні та методологічні основи дослідження систем корпоративного управління. Визначено чинники, що сприяють проникненню інформаційних технологій в процеси корпоративного управління. Доведено, що всі етапи здійснення процедур корпоративного управління пов'язані на теперішній час з використанням інформаційних технологій. Проаналізовано правила розкриття інформації в різних країнах та визначено, що правила розкриття інформації в США є найбільш досконалими та прозорими. Доведено, що всі корпоративні моделі світу спираються на інформаційну діяльність, проте в сфері корпоративного управління найбільш інформаційноємною моделлю є Англо-американська або саксонська модель.

The purpose of the article is to analyze the information component in corporate models of Europe, Asia and North America and identify the main areas of influence of information on the activities of corporations, which are typical for all existing corporate governance models. In the article the theoretical and methodological bases of research of systems corporate management are considered. The factors contributing to the penetration of information technologies in the processes of corporate governance are determined. It has been proved that all stages of the implementation of corporate governance procedures are currently related to the use of information technology. It was revealed that one of the directions of activation of information activity in the system of corporate governance is the work of joint-stock companies as issuers of shares with independent registrars. The disclosure rules in different countries have been analyzed and disclosure rules in the USA are the most complete and transparent. It is proved that all corporate models of the world are based on information activity, but in the corporate governance sphere the most informative model is the Anglo-American or Saxon model.

Ключові слова: корпорація, корпоративне управління, корпоративні моделі, інформатизація, інформаційна безпека.

Keywords: corporation, corporate governance, corporate models, informatization, information security.

1. Постановка проблеми. Починаючи з другої половини ХХ ст. інформація відіграє вагомий роль у забезпеченні розвитку будь-якої корпорації. Орієнтування сучасного світового економічного простору на посилення інформаційної безпеки в корпоративному управлінні засвідчує, що захист інформації всередині корпорації є неодмінною умовою розвитку корпоративної моделі. Слід зазначити, що в світовій економіці відбуваються зміни у процесах якісного управління, проте постійно посилюється небезпека несанкціонованого втручання в роботу корпорації. Впродовж останніх років частота та вагомість наслідків такого втручання мають тенденцію до зростання. Саме тому, важливим і необхідним є проведення аналізу інформаційної складової в корпоративних моделях Європи, Азії та Північної Америки.

публікацій. Теоретичні та методологічні основи дослідження систем корпоративного управління спираються на здобутки наукових шкіл України, що стали добре відомими завдяки оригінальним та різнобічним підходам до дослідження цієї проблеми [1-5]. Наукова школа м. Харкова досліджує корпоративний сектор з позицій проблем індустріального суспільства, стратегій розвитку машинобудівного сектору промисловості, наукоємних інновацій та процесів роздержавлення власності.

Представники столичної наукової школи аналізують проблеми державного управління корпоративним сектором, імплементації світового досвіду процедур корпоративного управління у вітчизняних реаліях та досліджують теоретичні підходи корпоративної науки в сучасних концепціях. В наукових школах м. Дніпра відомі вчені досліджують процеси впливу інноваційного розвитку на процедури

2. Аналіз останніх досліджень і

корпоративного управління, використання акцій та їх деривативів як інструментів корпоративного управління, вплив наукових трендів на трансформації корпоративних структур.

Якщо виокремити здобутки вчених, які досліджують ці питання, то можна побачити, що проблеми трансформації структур корпоративного управління досліджував проф. Сазонець І.Л., який співставляв побудову та механізми використання управлінських процесів в корпоративних моделях Європи, Азії та Північної Америки. Аналізуючи наукову працю вище зазначеного автора «Корпоративне управління: світовий досвід та механізми залучення інвестицій» [4], можна зробити висновок, що основним предметом цього дослідження було: формування системи корпоративного управління в Україні, діяльність інституційних інвесторів в системі корпоративного управління, чинники формування процедур в системі корпоративного управління, удосконалення фінансових процедур корпоративного управління, сутність та особливості функціонування міжнародних корпорацій, дослідження процедур перетворення корпорацій. Аналогічні питання Сазонець І.Л. разом із співавторами Сокуренько П.М. та Вдовиченко Ю.В. виклав в навчальному посібнику «Корпоративне управління» [5].

3. Методика досліджень. Однак, нагальна потреба визначення інформаційної складової в корпоративних моделях та формування парадигми інформаційної безпеки корпорацій в умовах інституціоналізації зумовлює багатогранність і високу актуальність тематики обраного дослідження.

4. Мета статті. Проведення аналізу інформаційної складової в корпоративних моделях Європи, Азії та Північної Америки та визначення основних напрямів впливу інформатизації на діяльність корпорацій, які є типовими для всіх існуючих моделей корпоративного управління.

5. Виклад основного матеріалу. Відповідно до досліджень Сазонця І.Л., визначимо окремі риси сучасного корпоративного управління, що притаманні всім світовим системам [4; 5]:

– корпоративне управління базується на підходах, які реалізуються тільки в

господарських товариствах будь-яких організаційно-правових форм в яких функції володіння та управління розділені між різними юридичними та фізичними особами;

– носіями систем корпоративного управління стають великі господарюючі суб'єкти не залежно від галузевої приналежності та географічного масштабу діяльності;

– процедури корпоративного управління є інструментом, який активно допомагає підприємницьким структурам, що збільшують обсяги свого виробництва та масштаби діяльності трансформуватися в міжнародні корпорації – багатонаціональні та транснаціональні за характером організації фінансового контролю та глобальними та географією та обсягами експансії;

– однією з головних тенденцій розвитку корпоративного управління є формування системи корпоративної соціальної відповідальності, яка є продовженням та формою імплементації теорій і практичних підходів сталого розвитку в корпоративному секторі економіки;

– корпоративні структури управління стають більш гнучкими та різноманітними, що є наслідком процесів інформатизації, розвитку бізнесової системи аутсорсингу та запровадження концепцій прос'юмеризму у виробничу діяльність та життєдіяльність людини;

– корпорації стають все більш публічними, як за характером формування та засобами збільшення статутного капіталу, так і за характером організації та висвітлення своєї діяльності, яка базується на принципах прозорості процедур корпоративного управління;

– значення акцій як інструмента корпоративного управління у всіх світових моделях корпоративного управління збільшується. Вони стають не тільки інвестиційним інструментом, але й методом впливу на конкурентів, дієвим елементом механізму злиттів та поглинань;

– діяльність інституційних інвесторів відіграє все менший вплив на управління корпораціями «старої» економіки. Корпоративне управління в цих корпораціях більше орієнтується на інсайдерські інтереси та

аутсайдерів – промислових та фінансових конкурентів та афілійованих осіб. З'являються нові інституційні способи інвестування, які застосовуються у просування стартапів, запровадженні інноваційних рішень, фінансуванні досліджень.

Одним з найменш досліджених сучасних чинників, що має вплив на процедури корпоративного управління є інформатизація. Тому, вважаємо за необхідне виокремити основні напрями впливу цього процесу на управління, які є типовими для всіх існуючих моделей корпоративного управління.

Зауважимо, що практично всі етапи здійснення процедур корпоративного управління пов'язані на теперішній час з використанням інформаційних технологій. Серед чинників, що сприяють проникненню інформаційних технологій в процеси корпоративного управління слід визначити наступні:

1. Багатогранна та масштабна діяльність корпорацій на національних та світових ринках. В корпораціях збільшується кількість показників, які необхідно збирати та обробляти за вимогами державних органів різних країн світу у різних розрізах та за різними стандартами;

2. Велика кількість показників, що характеризують виробничу, соціальну, екологічну та іншу діяльність корпорації;

3. Збільшення кількості акціонерів корпорацій – фізичних та юридичних осіб. Інформаційні складнощі в управлінні цим процесом містяться не тільки в зростанні кількості акціонерів, а й в зростанні кількості акцій. Крім акціонерів – інституційних інвесторів та інших портфельних інвесторів – відношення з якими формувалися в корпораціях на основі прямої інформаційної взаємодії та взаємодії шляхом співпраці з фінансовими посередниками та фінансовими установами, з'явилися нові види акціонерів-аутсайдерів – представники профспілок та інших організацій, що відстоюють права працівників та дрібних акціонерів. Таким чином склад акціонерів трансформується. Кількість акціонерів – фізичних осіб зменшується, але з'являються нові акціонери,

що представляють колективні інтереси та висловлюють колективну думку;

4. Збільшення кількості та видів афілійованих осіб, що працюють з корпораціями. Такі особи мають обмежені можливості впливу на рішення Загальних зборів акціонерів, але мають право отримувати інформацію про діяльність акціонерного товариства;

5. Підвищення значення великих корпорацій для зростання добробуту держави – країни базування та держав – територій присутності;

6. Зростання впливу чинників інформаційної прозорості діяльності корпорацій в процесі її діяльності, розвитку та просування на ринки інших держав. Підходи до прозорості діяльності стають вимогою усіх країн світу, тому корпораціям необхідно збирати, обробляти та оприлюднювати інформацію про свою діяльність;

7. Трансформація систем управління самих корпорацій, їх акціонерів, афілійованих осіб, органів державної влади в бік прозорості, використанні інформаційних систем, запровадження електронного документообігу та розвиток партнерських відносин за допомогою спілкування в інформаційних мережах.

Одним з напрямів активізації інформаційної діяльності в системі корпоративного управління є робота акціонерних товариств як емітентів акцій з незалежними реєстраторами. Цей напрям роботи є основою реалізації права корпоративної власності, головним гарантом здійснення та переходу прав власності та фактичного підтвердження наявності та існування акцій як цінних паперів [2].

Відмітимо, що в процесі підготовки та ведення реєстру акціонерів реєстратори акумулюють та переробляють інформацію з наступних питань:

– інформація про статутні документи корпорації та її відповідність діючому законодавству;

– інформація про порядок та методи формування статутного капіталу (наприклад підписки на акції в процесі приватизації, обмін

акцій на інші види цінних паперів та фінансових активів, шляхи придбання акцій акціонерами, кількість та види акцій, що є у власності держави та ін);

– інформація про афілійованих осіб (емітент, реєстратор, власники – фізичні особи, власники – юридичні особи, номінальні власники);

– інформація про операції з реєстром акціонерів (інформація про емітента, про цінні папери, про емісійні рахунки, про особисті рахунки, про видачу сертифікатів або розписок про власність на акції, внесення поточних змін в реєстр);

– формування електронних документів (журнал реєстрації, облік записів, облік виписок, облік виданих, анульованих, загублених акцій (сертифікатів), облік запитів, облік заставоутримувачів, облік уповноважених осіб);

– інформація для емітента (формування бази даних іменних цінних паперів при первинній емісії акцій, оформлення і видача акцій, сертифікатів та виписок з реєстру, підготовка та модернізація програмного забезпечення для ведення реєстру, формування архіву, екстрені повідомлення емітента про великі обсяги операцій з його акціями, формування виписок з реєстру за вимогою емітента, розрахунок, нарахування та виплата дивідендів);

– інформація для власників іменних акцій (надання консультацій по проведенню операцій, підготовка та супровід угод по акціях, перереєстрація прав власності, внесення змін в інформацію про власників, відкриття та закриття рахунків, підготовка та видача виписок з реєстру, реєстрація уповноважених осіб).

Таким чином, на прикладі лише одного з існуючих напрямів активізації інформаційної діяльності корпорацій, ми можемо побачити глибину інформаційних перетворень в здійсненні процедур корпоративного управління.

Корпоративні системи світу не є подібними. Науковцями та практиками управління в сфері корпоративних відносин визначено, аналізується та надаються

рекомендації з вдосконалення як мінімум трьох головних корпоративних моделей світу: Англо-американської або саксонської, Німецької або континентальної, або Рейнської та японської або Азійської.

Якщо проаналізувати інформаційну складову системи корпоративного управління, то одним з критеріїв може стати порівняння правил розкриття інформації в країнах, що належать до проаналізованих корпоративних моделей. Так в таблиці, ми можемо побачити, що правила розкриття інформації в США є найбільш досконалими та прозорими, наприклад, фінансова звітність готується та оприлюднюється на паперових та електронних носіях щоквартально і, відповідно, емісія акцій може проходити щоквартально.

До групи великих акціонерів включаються ті, хто має більше 5% акцій, що призводить до необхідності реєстрації своїх дій в антимонопольних органах та оприлюднення відповідної інформації, в проспекті емісії акцій володіння акціями своєї корпорації та обсяги винагороди оприлюднюються по кожному з членів Наглядової Ради і керівників корпорації, а розміри преміювання висвітлюються по п'яти основним керівникам, що одержують заробітну плату понад 100 тис. дол. на рік. Оскільки 100 тис. дол. не є великою платою в корпораціях США для менеджерів, то практично 5 керівників кожної корпорації висвітлюють свої доходи в проспекті емісії. По всім керівникам та членам Наглядової ради в проспекті емісії надаються докладні дані про рід занять та зв'язки їх сім'ї з корпорацією.

Досліджуючи праці американських вчених, можна зазначити, що на їх думку, американська корпоративна система також є найбільш інформативною. Р. Уотермен у монографії, що вже стала класичною «Фактор оновлення або як підтримують конкурентоспроможність кращі корпорації» визначив окремі особливості корпоративного менеджменту американських корпорацій та виокремив серед них інформаційні складові [7].

Таблиця

Порівняння правил розкриття інформації в різних країнах [4]

	США 2	Великобританія 3	Німеччина 4	Японія 5	Україна 6
1					
Фінансова звітність	Щокварталу	Щопівріччя	Щопівріччя	Щопівріччя	Щорічно
Повідомлення про щорічні збори акціонерів	4-6 тижнів	4-6 тижнів	4 тижня	14 тижня	45 днів
Великі акціонери	>5%	>5%	>5%	10 самих великих	>10% або більш \$ 100000 >5%
Володіння акціями (рада і керівництво)	Індивідуально	Індивідуально	У сукупності	Індивідуально	
Винагорода членів ради директорів	Індивідуально	У сукупності	У сукупності	У сукупності	
Винагорода керівників	5 основних керівників, що одержують понад \$ 100000		У сукупності	У сукупності	
Особи призначені в раду	Ім'я Рід занять Афілювання В акції	Ім'я Рід занять Афілювання В акції	Ім'я Рід занять Афілювання В акції	Ім'я Рід занять Афілювання В акції	Ім'я Рід занять
Обрання директорів	Інші обов'язки	Інші обов'язки	Інші обов'язки	Інші обов'язки	
Обрання членів наглядацької ради	X	X	-	X	-
Призначення аудиторів	-	-	X	-	X
	X	X	X	X	X
Затвердження дивідендів	X	X	-	X	
Зміна розмірів ради	X	X	X	X	
Затвердження винагороди членів ради директорів	-	-	-	-	
Схвалення граничного рівня винагороди членів ради директорів	-	-	-	-	
Права акціонерів, що не мають контрольного пакета акцій	10%	10%	10%	10%	20%
Скликання позачергових зборів	1 акція	1 акція	5%	1 акція або акція=DM	10%
Подавати на розгляд пропозиції				1 мільйон	

6. Висновки. Таким чином, за результатами проведеного дослідження визначено, що всі дослідженні риси сучасного корпоративного управління, які притаманні головним світовим моделям, спираються на процеси глобалізації, які стимулюються в тому числі і інформатизацією світогосподарського розвитку. Доведено, що всі етапи здійснення процедур корпоративного управління пов'язані на теперішній час з використанням інформаційних технологій. Характер чинників, що сприяють проникненню інформаційних технологій в процеси корпоративного управління слід визначити як об'єктивні та універсальні.

Визначено, що всі пріоритетні напрями роботи управлінських служб корпорації в процесі реалізації процедур корпоративного управління слід визначити такими, що тісно пов'язані з інформаційною діяльністю. Особливо це стосується діяльності незалежних реєстраторів. Доведено, що всі корпоративні моделі світу спираються на інформаційну діяльність, проте в сфері корпоративного управління найбільш інформаційноємною моделлю є Англо-американська або саксонська модель. Це зумовлено найбільш повним розкриттям інформації в процесі корпоративного управління та політикою «інформаційного опортунізму» яку проводять менеджери американських корпорацій.

Список використаних джерел

1. Ігнат'єва І. А., Графонова О. І. Корпоративне управління : підручник. К. : «Центр учбової літератури», 2013. 600 с.
2. Колосова Л. Корпоративне управління в умовах інформаційної економіки: проблеми та перспективи. *Юридичний журнал*. 2008. № 12. С. 12–18.
3. Dyeyeva, N. (2015). Sutnist i modeli korporatyvnoho upravlinnia u konteksti hlobalizatsii finansovykh rynkiv [Nature and model of corporate governance in the context of globalization of financial markets]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, 19, 7–11 (in Ukrainian) [Дєєва, Н. Е. (2015). Сутність і моделі корпоративного управління.

4. Сазонець І. Л. Корпоративне управління: світовий досвід та механізми залучення інвестицій : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2008. 304 с.

5. Сазонець І. Л. Сокурєнко П. І., Вдовиченко Ю. В. Корпоративне управління : навч. посіб. Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2008. 372 с.

6. Оучи Ю. Методы организации производства: японский и американский подходы. М. : Экономика, 1990. 146 с.

7. Уотермен Р. Фактор обновления / пер. с англ. общ. ред. В. Г. Рысина. М. : Прогресс, 1988. 368 с.

References

1. Ihnatieva I. A., Hrafonova O. I. Korporatyvne upravlinnia : pidruchnyk. K. : «Tsentr uchbovoi literatury», 2013. 600 s.

2. Kolosova L. Korporatyvne upravlinnia v umovakh informatsiinoi ekonomiky: problemy ta perspektyvy. *Yurydychnyi zhurnal*. 2008. № 12. S. 12–18.

3. Dyeyeva, N. (2015). Sutnist i modeli korporatyvnoho upravlinnia u konteksti hlobalizatsii finansovykh rynkiv [Nature and model of corporate governance in the context of globalization of financial markets]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, 19, 7–11 (in Ukrainian) [Dieieva, N. E. (2015). Sutnist i modeli korporatyvnoho upravlinnia.

4. Sazonets I. L. Korporatyvne upravlinnia: svitovy dosvid ta mekhanizmy zaluchennia investytsii : navch. posib. K. : Tsentr uchbovoi literatury, 2008. 304 s.

5. Sazonets I. L. Sokurenko P. I., Vdovychenko Yu. V. Korporatyvne upravlinnia : navch. posib. Donetsk : TOV «luho-Vostok, Ltd», 2008. 372 s.

6. Ouchi Yu. Metody orhanizatsii proizvodstva: yaponskii i amerikanskii podkhody. M. : Ekonomika, 1990. 146 s.

7. Uotermen R. Faktor obnovleniia / per. s anhl. obshch. red. V. H. Rysina. M. : Prohress, 1988. 368 s.

Рецензент: д.е.н., професор Л. І. Безтелесна